

แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*
GUIDELINE OF THE ADMINISTRATION OF STUDENT DEVELOPMENT ACTIVITIES
FOR THE POTENTIAL OF STUDENTS IN 21ST CENTURY OF SMALL-SIZED
SCHOOL UNDER ANGTHONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹ภัทระ เอี่ยมสอาด Patara Eamsa-ard ²อัจฉรา นิยมภา Achara Niyamabha
^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Phra Nakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author E-mail: 76577018@aru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง วิจัยดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan จำนวน 226 คน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน และครู 186 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.978 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานงาน การวางแผน และการจัดองค์กร 2) แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก นำเสนอแนวทางตามลำดับของลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ได้แก่ (1) การประสานงาน ประกอบด้วย การประสานงานภายในสถานศึกษา การประสานงานหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน และการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็ก (2) การวางแผน ประกอบด้วย การศึกษาผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา สอบถามความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง และจัดทำแผนปฏิบัติการและ

โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3) การจัดองค์กร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตรของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดบุคลากรแต่ละกิจกรรมในสถานศึกษา และการจัดทำคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหาร, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current conditions, desired conditions and necessary needs of the administration of student development activities to the potential of student in the 21st century of small-sized school under the Angthong Primary Educational Service Area Office; and 2) To study the guidelines for the administration of student development activities to the potential of students in the 21st century of small-sized school under the Angthong Primary Educational Service Area Office. The research methodology comprised 2 steps. The first step: study the current conditions, desired conditions and necessary needs of the administration of student development activities to the potential of student in the 21st century of small-sized school. The sample was obtained by determining the sample size according to Krejcie and Morgan's was 226 people. The informants were 40 school administrators and 186 teachers using a simple sampling method. The tool used in the step 1 was a questionnaire with a confidence value was 0.978. Data were analyzed using the mean, standard deviation and modified priority index. And the second step: to study the guidelines for the administration of student development activities to the potential of students in the 21st century of small-sized. The informants are experts, totaling 7 people, were obtained through specific selection methods according to qualifications. The tool used in the step 2 was a semi-structured interview. And the data was analyzed using content analysis. The results of the research were as the follows: 1) The current condition of the administration of student development activities to the potential of student in the 21st century of small-sized school; overall, every element is at a high level. The desired condition; overall, every element is at the highest level. and the three essential needs are coordination, planning, and organization. 2) The guidelines of the administration of student development activities to the potential of students in the 21st century of small-sized school. Presenting according to the necessary needs as follows: (1) Coordination consist of coordinating within the school, coordinating with external agency or community and coordinating with a network of small-sized school. (2) Planning consist of studying the results of student development activities in the past academic year, questioning interests of students and parents and making the action plans and student development activity projects. (3) Organization consist of determining the curriculum of student development activities, assigning personnel to each activity and making the orders to assign of work in the school.

Keywords: Administration, Student Development Activities, The Potential of Students in 21st century

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน ซึ่ง วิธิตา จรุงเกียรติกุล (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดศึกษาและการเรียนรู้ควรมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนในฐานะพลเมืองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างสมดุลมีทักษะจำเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมแรงบันดาลใจให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย การเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ๆ การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวม และการเรียนรู้เพื่อการนำไปปฏิบัติ มุ่งสร้างการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพพึ่งพาตนเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้ หลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจดจำเนื้อหาวิชา เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงและต่อยอดความรู้ที่ได้นั้นได้ด้วยตนเอง ผู้สอนต้องสามารถสร้างและออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศเกื้อหนุนและเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย การเชื่อมโยงความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนและสังคมโดยรวม จัดการเรียนรู้ผ่านบริบทความเป็นจริง และการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนจะต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะพัฒนาความรู้โดยการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และทักษะต่างๆ โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพที่สอดคล้องกับการพัฒนาชาติต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเอง และพัฒนาทุกด้านเพื่อความเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ส่งเสริมให้เป็นผู้มีจริยธรรม ศิลธรรม และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกิดทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักตนเอง แก้ปัญหา สามารถตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายและวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้เข้าใจและรู้จักนักเรียน และเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษากับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความมีระเบียบวินัย การทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ การช่วยเหลือแบ่งปัน มีความสมานฉันท์ และมีความมีเหตุผล โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถหรือความ

สนใจของผู้เรียน ให้ปฏิบัติได้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วุฒិภาวะของผู้เรียน รวมถึงบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมตามความสนใจในลักษณะของการ อาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความเสียสละต่อสังคม ความดีงาม และการมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนซึ่ง สถานศึกษาหรือโรงเรียนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับนักเรียน

สถานศึกษาในประเทศไทยส่วนมากแล้วเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จากข้อมูลของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2566 มีโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 14,996 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.16 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งสภาพปัญหาเกี่ยวกับ สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ การที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมากแต่ไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพและ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาได้ ดังที่ สุริยา ฮ่องเสนาะ (2558) ได้รวบรวมแล้วนำมาสรุปถึงปัญหาของ โรงเรียนขนาดเล็กไว้ดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียน ขนาดใหญ่ เนื่องจากภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหานักเรียนออกกลางคัน และการเลือก ทำงานหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมาก ขึ้น ค่าใช้จ่ายนักเรียนต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในจำนวนที่มากกว่าหรือ จ่ายแพงกว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรร ระบบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนขนาด เล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ กล่าวคือ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลง และ 3) ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และ จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาแนวทางการ บริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยจำแนกได้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 93 คน และครู 438 คน รวมทั้งหมด 531 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน ครู 186 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ วุฒិการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Index: $PNI_{Modified}$

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ รวมจำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยผู้วิจัยศึกษาจากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในขั้นตอนที่ 1

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นสาระสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI Modified	ลำดับความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การวางแผน	3.99	0.72	4.51	0.63	0.130	2
2. การจัดองค์กร	4.03	0.70	4.53	0.62	0.124	3
3. การประสานงาน	4.02	0.72	4.55	0.59	0.132	1
4. การควบคุม	4.13	0.65	4.57	0.58	0.107	5
5. การนำ	4.13	0.68	4.60	0.57	0.114	4
ภาพรวม	4.06	0.69	4.55	0.60		

จากตารางที่ 1 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. การวางแผน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ จัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

2. การจัดองค์กร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กำหนดตำแหน่งของบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ กำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนกำหนดภารกิจของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

3. การประสานงาน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษาที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ จัดทำโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

4. การควบคุม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนและครอบคลุม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนรายงานผลการดำเนินงานในขณะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจัดทำข้อเสนอแนะ ปรับปรุงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

5. การนำ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ศึกษาข้อมูลและรายละเอียดเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสื่อสารชัดเจน ตรงประเด็น และสามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ นำหลักการมาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนจัดสรรงานในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บุคลากรได้ตรงตามความสามารถของบุคคล เป็นอันดับต่ำสุด

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. การวางแผน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พัฒนาวิธีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ กำหนดระยะเวลาในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 เป็นอันดับต่ำสุด

2. การจัดองค์กร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และกำหนดตำแหน่งของบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกำหนดภารกิจของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

3. การประสานงาน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ จัดระเบียบแนวปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องต่อการปฏิบัติงาน ส่วนจัดระเบียบงานในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด

4. การควบคุม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายงานผลการดำเนินงานในขณะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และจัดทำข้อเสนอแนะ ปรับปรุงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 ส่วนติดตามการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และกำหนดเกณฑ์การประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนและครอบคลุม เป็นอันดับต่ำสุด

5. การนำ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ชื่นชมและมอบรางวัลให้กับบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ส่วนจัดสรรงานในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บุคลากรได้ตรงตามความสามารถของบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับต่ำสุด

1.3 ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และการจัดลำดับความสำคัญของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 การประสานงาน อันดับที่ 2 การวางแผน อันดับที่ 3 การจัดองค์กร อันดับที่ 4 การนำ และอันดับที่ 5 การควบคุม แล้วนำลำดับความต้องการจำเป็นสามลำดับแรกไปเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จากการนำผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสามลำดับแรกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการสัมภาษณ์สรุปเป็นแนวทาง ได้ดังนี้

2.1 การประสานงานในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีแนวทางในการดำเนินการ 3 ประการ ดังนี้ 1) ประสานงานภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประสานกับบุคลากรตั้งแต่หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจนถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สามารถร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และมีการส่งเสริมบุคลากรให้ได้เข้ารับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพื่อนำมาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีศักยภาพที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 2) ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการ

ประสานงานหน่วยงานภายนอกหรือบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียน หรือเข้าร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างหลากหลาย

3) ประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจะต้องมีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายของสถานศึกษาขนาดเล็กขึ้น แล้วมีการประสานกันในการร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับนักเรียนในกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในสถานศึกษาอื่น ทำให้นักเรียนเกิดทักษะ ความรู้ ความสามัคคี กระบวนการกลุ่ม และเป็นการเรียนรู้นอกสถานศึกษา

2.2 การวางแผนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีแนวทางในการดำเนินการ 3 ประการ ดังนี้ 1) ศึกษาผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อย ข้อควรปรับปรุง ของแต่ละกิจกรรมอย่างรอบคอบ และนำผลของการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรมมาทำการประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป 2) สอบถามความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการสำรวจและสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนมีความสนใจ กิจกรรมที่นักเรียนอยากให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา และมีการสอบถามความประสงค์ของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่อยากให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเป็นประโยชน์กับนักเรียนอย่างสูงสุด 3) การจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขึ้น โดยการนำผลการวิเคราะห์และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาพร้อมกับผลการสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักเรียนและผู้ปกครองให้ความสนใจ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องมีการกำหนดกิจกรรม วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินผล ให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม

2.3 การจัดองค์กรในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีแนวทางในการดำเนินการ 3 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดหลักสูตรของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด ภารกิจ ขอบข่าย โครงสร้างของแต่ละกิจกรรมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมที่ได้จัดทำขึ้นจะต้องสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ 2) จัดบุคลากรแต่ละกิจกรรมในสถานศึกษา โดยการจัดบุคลากรในแต่ละกิจกรรมจะต้องมีความเหมาะสม มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคน ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถและศักยภาพของบุคลากรแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และศักยภาพเพื่อนำมาจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน 3) จัดทำคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคนได้รับทราบ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน และสามารถจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทองสามลำดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 การประสานงาน อันดับที่ 2 การวางแผน และอันดับที่ 3 การจัดองค์กร ผู้วิจัยจึงเสนอการอภิปรายผลการศึกษานี้ ดังนี้

1. แนวทางการประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องมีการประสานงานภายในสถานศึกษา การประสานงานหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน และการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็ก อาจเพราะเป็นว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ จึงทำให้การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้จึงจำเป็นต้องมีการประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน ชุมชน หรือ กลุ่มเครือข่ายเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมและสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังที่ American Association of School Administrators (1955) ได้กล่าวว่า การประสานงานเกี่ยวกับงาน กิจกรรมของโรงเรียน มีการกำหนดขอบข่าย วิธีการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจน ประสานการดำเนินงานตามภารกิจและประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน รวมทั้งการประชุมที่เกี่ยวกับการ ดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา อุปพงษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2. แนวทางการวางแผน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องศึกษาผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อย และข้อควรปรับปรุงของแต่ละกิจกรรม และมีการสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักเรียนและผู้ปกครองมีความสนใจ และนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการและ โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ผู้บริหารได้รับ ทราบข้อดีและข้อด้อยของการจัดกิจกรรม เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาต่อยอดได้ และการสอบถาม นักเรียนกับผู้ปกครองทำให้ได้ทราบความสนใจจากตัวของนักเรียนเอง ซึ่งจะนำมาเป็นส่วนในการพิจารณาใน การจัดทำโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 ได้ ดังที่ Henri Fayol (1916) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้น จนสิ้นสุดการปฏิบัติงานโดยให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่ง การวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์รวมกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะ ถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของคมสัน พรหมเสน (2562) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดท่าพูด (นคร ผลประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควร วางแผนประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในขณะเดียวกันให้ ร่วมกันกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและผู้เรียน

3. แนวทางการจัดองค์กร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องกำหนดหลักสูตรและโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ความสนใจของนักเรียน และความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดบุคลากรและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกัน และมีการจัดทำคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกคนอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะว่าการกำหนดหลักสูตรและโครงสร้างกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดทิศทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และการกำหนดบุคลากรรวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบจะทำให้บุคลากรมีหน้าที่ที่ชัดเจนและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยต้องจัดทำเป็นคำสั่งมอบหมายงานเพื่อให้ทุกคนรับทราบหน้าที่ของตนเอง ดังที่ Allen, Louis (1958) ได้กล่าวว่า การจัดการองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้างตำแหน่ง กำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจนการทำงานของทุกภาคส่วนให้สอดคล้อง ราบรื่น และไม่ทับซ้อนกัน การจัดการองค์กรยังรวมถึงการจัดระเบียบในการทำงานที่จะทำให้การทำงานไม่สะดุด จัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน จัดการงานให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมรกต ใจดี (2560) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตสุตถินไทย พบว่า การบังคับบัญชา ผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่ม นำปฏิบัติ สนับสนุน ให้บริการ คำแนะนำ กำหนดเป้าหมาย วางแผน และชี้แจง เพื่อผู้ที่ดำเนินงานได้ปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชา อำนาจความสะดวกการจัดกิจกรรมและแนวของสถานศึกษา มีการออกหนังสือแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานและชี้แนะแนวทางในการทำงาน โดยการมอบคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน

องค์ความรู้การวิจัย

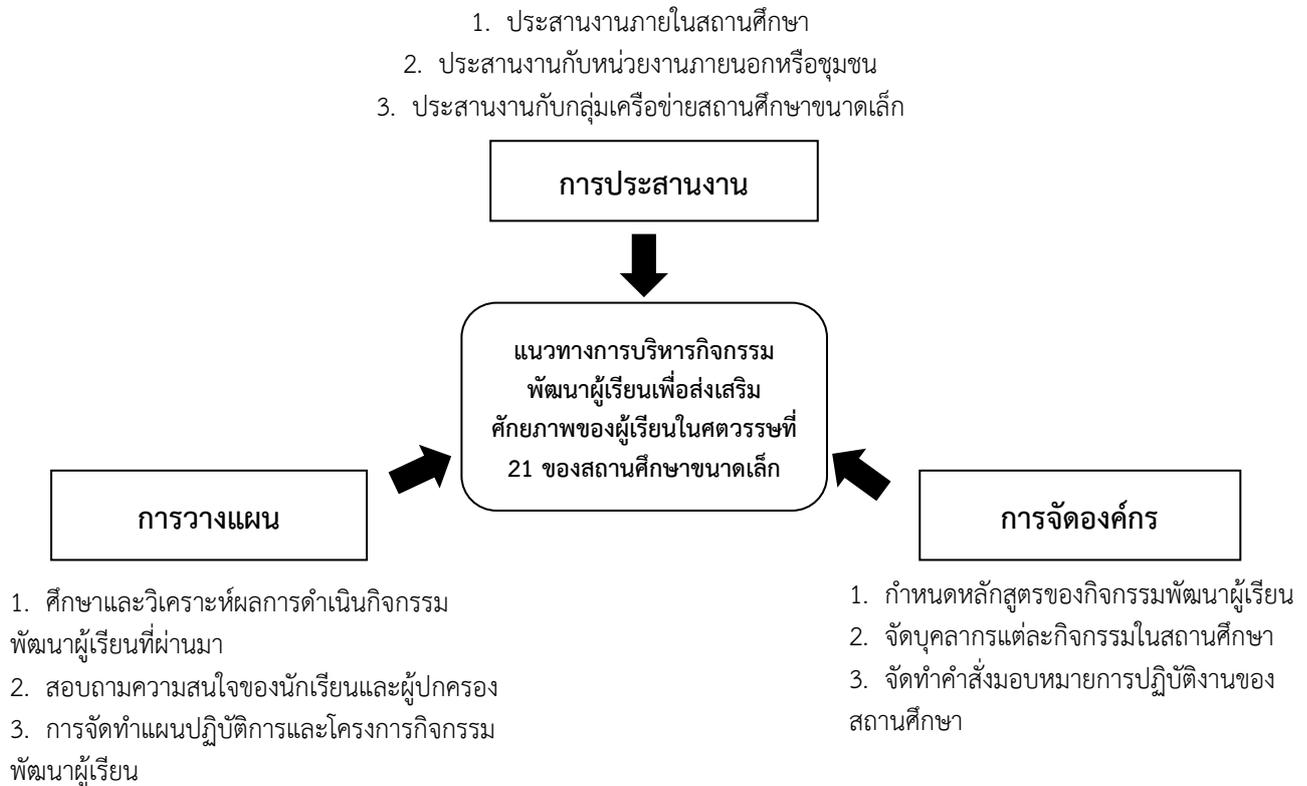
องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยมีการประสานงาน การวางแผน และการจัดองค์กร มีดังนี้

1. การประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการประสานงานภายในสถานศึกษากับบุคลากร มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนร่วมกัน

2. การวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผ่านมาเพื่อวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อยของแต่ละกิจกรรม มีการสอบถามความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีแบบแผนและสามารถบรรลุตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรมได้

3. การจัดองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกำหนดหลักสูตรของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมและชัดเจนทุกกิจกรรม มีการจัดบุคลากรแต่ละกิจกรรมให้มีความเหมาะสม และมีการจัดทำคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้

สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - ข้อเสนอแนะจากการวิจัย นำเสนอตามลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้
 - 1.1 ผลการวิจัยด้านการประสานงาน พบว่า การแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงาน ชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนในสิ่งที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้
 - 1.2 ผลการวิจัยด้านการวางแผน พบว่า จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรจัดสรรงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่สามารถนำมาพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ รวมถึงความสามารถของบุคลากรภายในสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 1.3 ผลการวิจัยด้านการจัดองค์กร พบว่า แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร

สถานศึกษาจึงควรแต่งตั้งบุคลากรในแต่ละกิจกรรมให้มีความเหมาะสม โดยคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากรในการจัดกิจกรรม และต้องมีการชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

1.4 ผลการวิจัยด้านการนำ พบว่า ตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม ลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ถูกต้อง โดยจะต้องมีการศึกษาข้อมูลมาเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

1.5 ผลการวิจัยด้านการควบคุม พบว่า รายงานผลการดำเนินงานในขณะการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการกำหนดช่วงในการรายงานให้ครูผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมได้รับทราบก่อนเริ่มการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยต้องมีปฏิทินที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะๆ ถ้าเกิดปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ทันที

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการวิจัยด้านการประสานงานมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และยังพบว่าแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นจึงควรวิจัยเรื่องแนวทางการประสานความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.2 เนื่องจากผลการวิจัยด้านการวางแผนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และยังพบว่าจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นจึงควรวิจัยเรื่องแนวทางการวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 เนื่องจากผลการวิจัยด้านการจัดองค์กรมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และยังพบว่าแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นจึงควรวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสรรบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คมสัน พรหมเสน. (2562). **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดท่าพุด (นครผลประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- มรกต ใจดี. (2560). **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตสุตถันไทย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.**
- วัฒนา อุปพงษ์. (2558). **การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการ ส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สุริยา ฮ่องเสนาะ. (2558). **ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก. แหล่งที่มา <https://www.parliament.go.th> สืบค้นเมื่อ 25 พ.ย. 2566.**
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). **ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills). แหล่งที่มา <https://www.truelookpanya.com> สืบค้นเมื่อ 24 ธ.ค. 2566.**
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Allen, Louis A. (1958). **Organization and Management**. New York: McGraw-Hill.
- American Association of School Administrators. (1955) . **Staff Relations in School Administration**. 3rd ed. Arlington. Wa: The Association.
- Henri Fayol. (1916). **General and industrial management**. London: Sir Isaac Pitman and Son.
- Krejcie, R. V. & Morgan. D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.